

J.nr. 25-11-000017
Ref.: chpawi, tobfel
Den 8. juli 2025

Høringsnotat vedrørende udkast til bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2025/2026

Udkast til bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2025/2026 (gødskningsbekendtgørelsen) har været i ekstern høring i perioden 11. juni 2025 til 2. juli 2025 hos en bred kreds af myndigheder og interessenter.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) har modtaget fem eksterne høringssvar med bemærkninger.

Høringssvarene er indsendt af følgende høringssparter:

- Bæredygtigt Landbrug
- Dansk Gartneri
- Landbrug & Fødevarer
- ØkologiRådgivning Danmark
- Økologisk Landsforening

I det følgende gennemgås de modtagne bemærkninger. SGAVs kommentarer hertil er anført i temaer, og høringssvarene er gengivet i hovedtræk.

For detaljerede oplysninger om svarenes indhold henvises der til bilag med fremsendte høringssvar, som kan findes på høringsportalen.dk

Der vil som udgangspunkt kun være kommenteret på forhold, der vedrører gødskningsbekendtgørelsens område og alene på de ændringer, der indgår i bekendtgørelsesudkastet for planperioden 2025/2026. For bemærkninger vedrørende bekendtgørelsens indhold generelt, kan der rettes henvendelse til SGAV.

Indhold

Indledning	3
Husdyrnormer for økologiske svin	3
Korrektioner	3
Afgrødenormer for gartnerikulturer	4
Lukkede systemer	4
Ændringer af afgrødekoder for kløvergræs	5
Fratrækmuligheder i gødningsregnskabet	5
Eftervirkning af kvælstoffikserende efterafgrøder	5
Det generelle regelsæt i gødskningsbekendtgørelsen	6
Specifikke bemærkninger	6

Indledning

SGAV skal indledningsvist kvittere for de indkomne høringssvar. SGAV har i nedenstående forsøgt at gengive høringssvarene så præcist som muligt, men der kan være tale om, at specifikke detaljer er udeladt.

Husdyrnormer for økologiske svin

Landbrug & Fødevarer bemærker, at de er uforstående over ikke at være blevet inddraget i ændringen tidligere bl.a. ved et møde mellem SGAV og L&F afholdt den 1. maj 2025.

Landbrug & Fødevarer bemærker i øvrigt, at ændringen har store konsekvenser for økologiske sohold, og at der er meget kort tid for erhvervet til at sætte sig ind i muligheden for type 2-foderkorrektur og dermed også at sikre den nødvendige dokumentation, samt at type 2-foderkorrektur i øvrigt ikke findes tilstrækkelig til at afhjælpe problemstillingen.

Økologisk Landsforening og *Landbrug & Fødevarer* henviser i øvrigt til den varsling der var i forbindelse med en ændring af normerne for fjerkræ forud for planperioden 2024/2025 og mener, at det samme burde gøre sig gældende for forøgelsen af de økologiske svinenormer.

ØkologiRådgivning Danmark bemærker, at de opdaterede normer vil være en katastrofe for de økologiske svineproducenter, der ikke har nogen norm tilbage til at gødske deres kornmarker med, og at bekendtgørelsen som minimum bør udskydes et år, da svineproducenterne ikke kan nå at lave aftaler med biogasanlæg eller mælkeproducenter med under en måneds varsel henover sommerferien.

SGAVs bemærkninger

SGAV modtager som altid de årlige husdyrnormer meget sent. Dette skyldes processen med at indhente relevante data fra erhvervet til fastsættelsen af normerne. Den 1. maj 2025, var SGAV således stadig ikke bekendt med den endelige størrelsesorden af stigningen.

Det er korrekt, at SGAV tidligere i forbindelse med en ændring af normerne for fjerkræ med adgang til udearealer varslede stigningen. Dette skyldtes, at der var tale om en metodisk ændring, hvor det historisk havde været antaget, at ca. 10 pct. af normen faldt på udearealer og derfor ikke skulle indgå. Da det var en metodisk ændring, var det ligeledes årsagen til, at ændringen blev både økonomisk og miljømæssigt vurderet.

På baggrund af de modtagne høringssvar er det besluttet at udskyde implementeringen af de opdaterede økologiske svinenormer, og SGAV vil efter sommerferien indgå drøftelser med erhvervet med henblik på implementeringen.

Korrektioner

Landbrug & Fødevarer bemærker, at der er en efterspørgsel på at kunne korrigere pr. site/CHR.nr. – og ikke på CVR-nr. -niveau, da mange bedrifter opkøber eller lejer nye stalde, hvorfor der kan være forskellige staldsystemer på bedriften med deraf følgende forskellig effektivitet.

SGAVs bemærkninger

SGAV er bekendt med problemstillingen vedr. forskellig effektivitet på forskellige CHR-numre inden for samme CVR-nummer. Det er der også taget hensyn til, da virksomheden som dokumentation kan anvende enten produktionsresultater specifikt for de enkelte CHR-numre eller vægte alle produktionsresultaterne sammen for alle CHR-numrene. Det er dog afgørende,

at alle årsdyr/producerede dyr af samme dyretype og hele foderforbruget til dyretypen samles for hele virksomheden, for at få type 2-korrektionen beregnet rigtigt. Det sikrer også en effektiv og holdbar kontrol.

Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer af bekendtgørelsesudkastet.

Afgrødenormer for gartnerikulturer

Dansk Gartneri bemærker, at de nuværende afgrødenormer er årlige værdier pr. hektar uden eksplicit at tage højde for, at en række gartnerikulturer har flere dyrkningsforløb i løbet af samme år. *Dansk Gartneri* bemærker yderligere, at flere gartnerier kører med flere kulturer på et år, hvilket der bør tages højde for, hvis man ønsker at bevare et stærkt gartnerierhverv. *Dansk Gartneri* anbefaler, at det fremgår tydeligt, hvordan normerne håndteres ved flere kulturer pr. areal i samme planperiode, og yderligere, at vejledningen udbygges med eksempler.

SGAVs bemærkninger

Det fremgår af note 13 til bekendtgørelsens bilag 1, tabel 2, at normen for grøntsager på friland er fastsat pr. kultur, og at der ved flere kulturer(hold) pr. år på samme areal anvendes normen for hver kultur(hold), men den angivne forfrugtsværdi fratrækkes.

Det er således muligt at opnå flere afgrødenormer til samme areal, hvis dette er dyrkningspraksis på jordbrugsvirksomheden. Konkret er der mulighed for at indberette ekstra afgrøder i afsnit D i GKEA-skemaets markplan.

SGAV indgår gerne i dialog, hvis der er særlige kombinationer af kulturer, der er udfordringer med.

Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer af bekendtgørelsesudkastet.

Lukkede systemer

Dansk Gartneri bemærker, at de finder det nødvendigt at få præciseret, hvad der i praksis definerer et lukket system, da erhvervet oplever, at myndighederne fortolker dette forskelligt. Det skaber usikkerhed for producenterne og risiko for uens behandling ved kontrol. De anbefaler derfor, at bekendtgørelsen eller den tilhørende vejledning indeholder en operationel definition samt eksempler på, hvornår der er tale om et lukket system.

SGAVs bemærkninger

SGAV skal indledningsvist bemærke, at "lukkede systemer" er defineret i bekendtgørelsens § 2, nr. 20. Definitionen er som følger: *Et dyrkningssystem med fast bund, der sikrer, at der ved dyrkning i systemet ikke kan ske udvaskning af næringsstoffer til vandmiljøet.*

Det er SGAVs opfattelse, at der er flere typer af lukkede systemer, der anvendes i praksis, som sikrer, at der ikke sker udvaskning af næringsstoffer til vandmiljøet, og derfor ønsker SGAV ikke en mere specifik definition end den gældende.

SGAV er bekendt med, at der kan ske en underkendelse i tilfælde, hvor der dyrkes planter på borde, som reelt anses som værende et lukket system, men hvor der er konstateret lækager i bordene således, at der kan sive næringsstoffer ud til bundjorden. I tilfælde hvor der dyrkes på eksempelvis utætte borde, anses systemet ikke som værende lukket.

Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

SGAV drøfter gerne problemstillingen videre med Dansk Gartneri.

Ændringer af afgrødekoder for kløvergræs

Landbrug & Fødevarer bemærker, at der bør ændres i reglerne for, hvordan græsmarker skal anmeldes i forhold til kløverandelen, hvilket fremgår af note 13 til bilag 1, tabel 1. Her påpeges, at det vil være mere hensigtsmæssigt, at græsmarker anmeldes efter det faktiske kløverindhold frem for kløverandelen i udsædsmængden. Landbrug & Fødevarer påpeger ligeledes, at SGAV tidligere har tilkendegivet at ville arbejde for dette.

SGAVs bemærkninger

SGAV er fortsat positivt indstillet på at kigge på mulige ændringer i kriterierne for indberetningen af kløvergræs. Der er imidlertid stadig nogle identificerede problemstillinger i den praktiske udmøntning og kontrol af en mulig ændring. SGAV er ligeledes i dialog med SEGES omkring deres vurdering af dette, men der er ikke tilvejebragt en løsning forud for planperioden 2025/2026.

Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer af bekendtgørelsesudkastet.

Fratrækmuligheder i gødningsregnskabet

Landbrug & Fødevarer bemærker, at der bør gives mulighed for at fratrække kvælstof i efterafgrøder afsat til biogasanlæg i gødningsregnskabet. Landbrug & Fødevarer bemærker yderligere, at det vil være positivt for energisektoren og næringsstofbalancen, hvis landbrugere høster deres efterafgrøder, og får dem afgasset i biogasanlæg.

Denne praksis tillader genbrug af næringsstoffer og muliggør, at afgasset biomasse kan bruges som gødning på et tidspunkt, hvor den kommende hovedafgrøde kan udnytte den optimalt, hvilket vil give en række klima- og miljøfordele, da det reducerer risikoen for kvælstoftab og fremmer bedre udnyttelse af næringsstofferne. Landbrug & Fødevarer opfordrer derfor til, at reglerne for fratræk af kvælstof i gødningsregnskabet ændres.

SGAVs bemærkninger

Reglerne i dag forhindrer ikke, at en efterafgrøde høstes og afsættes til et biogasanlæg og der derved opnås de fordele, som Landbrug & Fødevarer beskriver. Der er for efterafgrøder fastsat en eftervirkning ud fra antagelsen om, hvad den fulde efterafgrøde over- og underjordisk leverer til næste års afgrøde i kvælstofeffekt. Det vil derfor kræve en fastsættelse af mængden af kvælstof i den høstede andel, der skal fratrækkes.

Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer af bekendtgørelsesudkastet.

Eftervirkning af kvælstoffikserende efterafgrøder

Landbrug & Fødevarer bemærker, at eftervirkningen for kvælstoffikserende efterafgrøder er sat for højt (50 kg N pr. ha) i forhold til, hvad landbrugeren oplever som opnåeligt. Den høje indregnede eftervirkning bevirker, at der ikke er mange landbrugere, der gør brug af denne mulighed. L&F mener dog fortsat, at det er meget vigtigt, at dette alternativ til efterafgrøder fastholdes som en mulighed fremadrettet.

Landbrug & Fødevarer opfordrer derfor SGAV til at få udarbejdet et større fagligt grundlag på flere lokaliteter i Danmark, så eftervirkningen kommer ned på et mere realistisk og praktisk opnåeligt niveau.

SGAVs bemærkninger

SGAV skal indledningsvist bemærke, at kvælstoffikserende efterafgrøder er et alternativ til efterafgrøder. Der er således ingen landbrugere, der er tvunget til at anvende muligheden fremfor andre typer af efterafgrøder.

Nye alternativer til efterafgrøder kan indføres, hvis der ikke sker en øget kvælstofudvaskning. Aarhus Universitet har vurderet hvilke betingelser, der skal gøres gældende for f.eks. afgrødetyper, blandingsforhold, destruktionsfrist og eftervirkningen, som samlet set ikke medfører en merudvaskning fra efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter i forhold til ikke fikserende efterafgrøder. SGAV har fastsat eftervirkningen af alternativet til 50 kg N/ha med udgangspunkt i analyser foretaget af AU. Yderligere er eftervirkningen af en efterafgrøde ikke en fuld eftervirkning i år 1 efter nedpløjning, men en løbende virkning efterhånden som planten nedbrydes.

Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer af bekendtgørelsesudkastet.

Det generelle regelsæt i gødskningsbekendtgørelsen

Bæredygtigt Landbrug bemærker, at bekendtgørelsen viderefører et uoverskueligt og unødigt detaljeret regelkompleks, som stiller danske landbrugere væsentligt ringere end deres EU-kolleger. Der opfordres til generel regelforenkling samt, at der indføres bagatelgrænser for fejl og afvigelser.

SGAVs bemærkninger

SGAV skal hertil bemærke, at gødskningsbekendtgørelsen implementerer dele af de politiske målsætninger på kvælstofområdet, og at en kompleks virkelighed, hvor der også ønskes store grader af fleksibilitet, bevirker en omfangsrig regulering. Herudover skal SGAV bemærke, at der allerede i dag er bagatelgrænser i forhold til, hvornår en landbruger sanktioneres, hvis der er konstateret overtrædelser af reglerne.

Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer af bekendtgørelsesudkastet.

Specifikke bemærkninger

Landbrug & Fødevarer bemærker, at det bør være muligt at overtage dokumentation fra tidligere ejer/CVR-nr. i forbindelse med korrektion af N-normen ved højere udbytte, som minimum, hvis ejerkredsen bag virksomheden er den samme (ved skift af CVR-nr.).

SGAVs bemærkninger

SGAV har svaret uddybende på dette ved flere tidligere høringer. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer af bekendtgørelsesudkastet.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at i § 24 bør bestemmelsen omkring dispensationer udvides med "og lignende" efter "f.eks. brand og tyveri", så det også er muligt at søge denne dispensation ved uheld, hvor en tank med gødning f.eks. lækker. Alternativt kunne der stå "ved uforudsete hændelser" eller "force majeure lignende tilfælde".

SGAVs bemærkninger

SGAV har svaret uddybende på dette ved flere tidligere høringer. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer af bekendtgørelsesudkastet.

Landbrug & Fødevarer bemærker til bilag 1, tabel 1, note 2, at det bør præciseres ift. hvad "alt andet end korn" indbefatter, da det har medført misforståelser i praksis. Landbrug & Fødevarer spørger herunder til, om majs er korn, og hvor dette er defineret.

SGAVs bemærkninger

SGAV anerkender, at definitionen af korn ikke er entydig og har således drøftet spørgsmålet med Aarhus Universitet. På den baggrund skal korn forstås som hvede, byg, havre og lignende, mens f.eks. majs ikke betragtes som en kornsort. Dette vil fremgå af den kommende vejledning om gødsknings- og harmoniregler.

Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer af bekendtgørelsesudkastet.